

Kiemelések a 2012. március havi berlini szakdiplomata jelentésből
„Hírek a szakdiplomatóktól” rovat számára
Környezetvédelem

A német „Energiafordulat” egy éve

Március 11-e, a Japánban bekövetkezett hármas katasztrófa – hatalmas földrengés és szökőár (cunami), majd a fukushimai atomerőmű katasztrófa – egy éves évfordulóján számos megemlékezés történt Németországban is. A médiák is jelentős terjedelemben foglalkoztak a kérdéskörrel, mindenek előtt annak energia aspektusaival, hiszen az a nukleáris katasztrófa volt a kiváltója a szövetségi kormány ún. Energiafordulatának. *Múlt év tavaszán megszületett a politikai kompromisszum az atomenergia-termelés gyorsított ütemű megszüntetéséről. 2022-re a tavalyi év elején működött 17 atomerőműből az utolsót is bezárják, egyúttal felgyorsítják az alternatív, megújuló energiák előállítását és azon erőforrások felhasználását.*

A témakörhöz tartozik, hogy Philipp Rösler szövetségi gazdasági miniszter és Norbert Röttgen szövetségi környezetvédelmi miniszter március 28-án közös sajtótájékoztatón ismertette a kormány aznap elfogadott jelentését a 2010 szeptemberi Energiakoncepció sürgősségi program teljesítéséről. A dokumentum, amelyet később a Bundestag is tárgyalni fogja a szövetségi szakminisztérium honlapjáról letölthető: www.bmu.de (Címlapon – *Energiewende – Bericht der Bundesregierung*).

Ez év végére készül el a kormány első monitoring-jelentése az Energiakoncepció céljainak felülvizsgálatáról és a kapcsolatos intézkedések szükség szerinti módosításáról. *A 2010 októberében az Atomtörvény egyidejű módosításával elfogadott Energiakoncepció megfogalmazta a 2050-ig terjedő időszak stratégiai fejlesztési és intézkedési területeit egy „környezetkímélő, megbízható és megfizethető” energiaellátás érdekében, és „első alkalommal írta le az a megújuló energiák korába elvezető utat”. Ugyanakkor a szövetségi kormány akkor még atomerőmű-barát politikát folytatott, aminek a bizonyítéka volt, hogy a közvélemény tiltakozása és az ellenzéki pártok ellenszavazatai ellenére a koalíciós többség megszavazta a Bundestagban a németországi atomerőművek futamidejének 8-14 évvel történő meghosszabbítását.*

Érthető módon, a kormánykoalíció részéről összességében pozitívan értékelték az eltelt időszak eredményeit, szerintük a teljesítés a programnak megfelelően halad. Ugyanakkor nem csak az ellenzéki pártok, de a szakmai szövetségek, szervezetek képviselői is sok kritikát fogalmaztak meg.

A kormányjelentés és a sajtótájékoztató elhangzottak alapján kiemelés érdemel többek között a megújuló energiák fokozódó térnyerése. A zöldenergia 2011-ben a németországi áramtermelésben első alkalommal haladta meg a 20 %-os arányt, amivel második legfontosabb áramforrássá vált, megelőzve a kőszénből és az atomenergiából származó áramot. Az erőteljes gazdasági növekedés ellenére javult az

energiahatékonyság is, a múlt évben 5 %-kal csökkent a németországi energiafelhasználás. Az igazsághoz tartozik azonban, hogy a viszonylag enyhe tél is segített abban. Komoly pénzügyi forrást jelentett az Északi – és Keleti – tengeri „Offshore – szélenergia” hitelprogramra és energiahálózat-fejlesztésre fordítható 5 Mrd € hitelkeret, valamint a „CO2 – épületek szanálási programjára”, újabb 1,5 Mrd € biztosításával. Az utóbbi program az idén és jövőre is folytatódik.

Minden részről egyetértés van abban, hogy csak összefogással lesz lehetséges a nagyon ambiciózus célokat teljesíteni. Arra annál inkább szükség lesz, mert a szakértők és különböző szövetségek döntő többségének a véleménye szerint, az Energiafordulat teljesítését veszélyezteti, hogy hiányzik a megfelelő koncepció. Eltérő megközelítésből azt fogalmazták meg a Megújuló Energiaipari Szövetség (BEE), a Fogyasztóvédelmi Szövetség (VZBV) és a Raiffeisen Szövetkezeti Szövetség (DRV) vezetői is. A feladat nagyságát mutatja, hogy 2022-re – az atomenergia nélkül – úgy kell biztonságos energiaellátást megteremteni, hogy a zöldenergia 24 %-os arányt érjen el. Amellett fenn kell tartani a német ipar versenyképességét, valamint a társadalmi elfogadottságot.

Víz világnapja

Március 22., a „víz világnapja” alkalmából a Német Parasztszövetség (DBV) közleménye arra mutatott rá, hogy a vízhez hozzájutás mind inkább a világelelmezés kulcskérdésévé válik. A vízfelhasználás és a mezőgazdaság szoros kapcsolatát mutatja, hogy jelenleg a Földön a termőterület 20 %-át öntözik. Ebből a szempontból Németország esetében kifejezetten kedvező a vízmérleg. A Szövetségi Statisztikai Hivatal adatai szerint, 2011-ben az itteni mezőgazdasági vízfelhasználás aránya mindössze 1,1 %-ot tesz ki. Mindez nem jelenti azonban azt, hogy nem kell kímélő módon bánni ezen értékes természeti erőforrással, az öntözési technológiákat fejleszteni és a kapcsolatos kutatási és növénynevelési tevékenységet fejleszteni. A klímaváltozás egyre erősödő kedvezőtlen hatásai is a vízvédalom szükségességét erősítik.

A 2010. évi mezőgazdasági összeírás adatai azt mutatják, hogy a németországi mezőgazdaságilag hasznosított területnek csupán 1,5 %-án, összesen 250 ezer hektáron öntöznek. Az döntően a kertészeti ágazatban jelentkezik. Egy másik statisztikai adat szerint, egy németre átlagosan napi 4.000 liter vízfelhasználás jut, amiből 1.300 liter a közvetlen fogyasztás.

Német pályázatok ENSZ intézmények székhelyére

A szövetségi kormány március 21-én úgy döntött, hogy Németország megpályázza a majdani „Zöld Klíma-Alap” (GCF) székhelyét. Azt szeretnék elérni, hogy a múlt év decemberében, a dél-afrikai Durbanban megrendezett ENSZ klímakonferencián

elhatározott Klíma-Alap Titkársága Bonnba kerüljön. A 2020-ig éves szinten 100 Mrd US \$ nagyságú GCF - Titkárság várható létszáma mintegy 300 fő lenne.

A német pályázat esélyeit növeli, hogy Németország a nemzetközi klímavédelem területén az egyik legaktívabb, a második legnagyobb finanszírozó. A székhelyről a döntés ez év végén Katarban, a Klíma-keretegyezményhez (UNFCCC) csatlakozott államok 18. konferenciáján várható. A számukra kedvező döntés jelentősen tovább erősítené a korábbi német főváros „ENSZ-város” jellegét. *Februárban átadták Bonnban a WHO Európai Környezetvédelmi és Egészségügyi Központját (ECEH), amely a múlt év végéig Rómában működött. Az ottani egykori parlamenti negyedben már hosszú évek óta működik és folyamatosan bővül az ENSZ Klímatitkársága (UNFCCC). 2011. októberében megnyitották a Megújuló Energiák Nemzetközi Szervezete, az IRENA Innovációs és Technológiai Központját (IITC).*

Németország pályázik egy másik nemzetközi intézmény, a Biológiai Sokféleség Nemzetközi Tanácsadó Testülete (IPBES) Titkárságának Bonnba helyezésére is. Arról a döntés az IPBES április 16.21. között Panamában sorra kerülő ülésén lesz.

Ösztöndíjas program a természetvédelmi területen

A Szövetségi Környezet-, Természetvédelmi és Reaktorbiztonsági Minisztérium (BMU) 2000 óta tanácsadási program keretében támogatja az EU-hoz újonnan csatlakozó országok, valamint a többi Közép- és Kelet-európai, Közép-ázsiai és a Kaukázus térségi államok fiatal szakembereit, leendő szakmai vezetőit a természetvédelmi területen. Annak keretében, az egykori szövetségi környezetvédelmi miniszter, majd az ENSZ Környezetvédelmi Program (UNEP) korábbi igazgatójáról, Prof. Dr. Klaus Töpfer-ről elnevezett ösztöndíjas program (*Klaus Töpfer-Fellowship-Programm*) ez év márciusában indult.

15 országból összesen 20 fiatal számára – köztük egy magyar, a VM részéről Véhmann Katalin – március 8-án Berlinben, a BMU központi épületében tartottak nyitó rendezvényt. Azon a szaktárca parlamenti államtitkára, Ursula Heinen-Esser (CDU) asszony köszöntötte a résztvevőket. Töpfer úr, aki egyben az ösztöndíjas program védnöke is, maga is jelen volt az eseményen. Az összesen 13 hónapig tartó, négy modulból álló ösztöndíj program tényleges helyszíne a Szövetségi Természetvédelmi Hivatalnak (BfN) közvetlenül a német újraegyesülést követően, 1990-ben alapított, a Keleti – tengeri Vilm Szigeti Akadémiája (INA).

Berlin, 2012.április 13.

Dr. Sulyok Ferenc
nköv. tanácsos